

SCHERM

Koen Brams

Deze tekst werd oorspronkelijk gepubliceerd in het boek "Scherm" gepubliceerd in 2017 door Les Éditions du Caïd, dat stelt een selectie voor van 140 tekeningen gemaakt met zwart Caran d'Ache-potlood op bierviltjes van het merk "Vedett". Deze serie vormt het werk "Scherm" van Charlotte Beaudry, tentoongesteld van 29 juni tot 30 juli 2017 in de Yoko Uhoda-galerie in Knokke.

1. Aan

Met haar wijsvinger drukt ze op een knop die aan de achterkant van het apparaat is ingewerkt. Het glazen vlak blijft nog even zwart en dan klinkt een haast triomfantelijk geluid, waarna het scherm een lichtgrijze kleur krijgt. Terwijl de machine zacht kreunt, verschijnt een donkergrijs appeltje en daaronder een grijs zonnetje waarvan de stralen een na een verschijnen en verdwijnen. Onder het appeltje licht haar gelaat op, gevat in een cirkeltje, en haar nickname, RASTA. Ze heeft witte haren, een rond gezicht, smalle wenkbrauwlijnen, groene ogen, een kleine neus en volle lippen, waarvan de contouren getatoeëerd zijn. Haar tanden zijn hagelwit. Nadat ze op het cirkeltje heeft geklikt, wordt haar paswoord gevraagd. Ze tikt Cokane1976 in en beroert een toets. Het toestel zoemt nauwelijks hoorbaar. Opnieuw verschijnt het grijze zonnetje, korter dan de eerste keer. Dan kleurt het scherm azuurblauw en krijgt ze een rapport over de inhoud van de machine. Op die ochtend beschikt ze nog over 501,25 GB. Als ze die zal hebben gebruikt, zit het apparaat vol.

2. Het alfabet

Een catalogus van gezichten, gerangschikt op voornaam: Aaralyn, Abalia, Abatha, Abbey, Abelia, Abella, Abisha, Adahlia, Adalissa, Adalynnx, Adana, Adina, Adona, Adora, Adoria, Adrianna, Afina, Afra, Afrodity, Agatha, Ahna, Aika, Akira, Alana, Alani, Alaura, Alayia, Alesha, Aletta, Alexia, Alexis, Alina, Alisha, Alissa, Allisandra, Alyssa, Amanda, Amber, Amella, Amina, Amira, Anastasyaa, Anika, Annika, Anshya, Arcadia, Arella, Arellia, Ariel.

3. De tunnel

Vanuit een met t.l.'s verlichte ruimte loopt hij in een tunnel waarvan de wanden bekleed zijn met zwarte doeken. Gaandeweg ziet hij niets meer. Hij voelt andere lichamen naast zich bewegen en af en toe loopt hij tegen iemand aan of komt iemand met hem in botsing. Geschuifel van schoenen is het enige wat hij hoort. Dan krijgt hij een schimmige gestalte in de gaten. Niet weinig later ziet hij dat het een oudere man is die hem nadert. Hij loopt nu zelf naar de man toe, waar- op die evenwel naar achter wijkt. Hoe meer hij de man wil naderen, hoe meer deze zich uit de voeten maakt totdat hij helemaal verdwenen is. Verderop merkt hij een jonge vrouw op. Ze heeft blauwe ogen en blonde, fijn gekrulde haren die op haar schouders rusten. Ze heeft een mouwloos fluwelen kleedje aan. Zijn toenadering beantwoordt ze met dezelfde beweging totdat ze haast neus aan neus staan. Nieuwsgierig bespiedt ze het gezicht van de man die evenzeer de gelaatsuitdrukkingen van de vrouw bestudeert. Hun ogen kruisen elkaar voortdurend. De pupillen van de vrouw zijn groot, net als die van de man. Minutenlang kijken ze naar elkaar. Niet weinig later floept het scherm uit. De man staat opnieuw in het pikkedonker.

4. Kortverhalen

Een vrouw die als stewardess actief is, heeft zo vaak de vraag gesteld gekregen of ze paart met piloten dat ze besluit om prostituee te worden. Een haveloze man die beweert dat hem 500 euro ontstolen is, verkondigt luidkeels dat hij aan de slag zal gaan als dief. Getergd door mentale problemen komt hij tot de conclusie om psychologie te gaan studeren. Vanaf het moment dat een man de straat opvat als een catwalk, wordt hij halt gehouden door een oudere vrouw die hem een job aanbiedt als mannequin. Zelf het slachtoffer van incest weet hij niet beter dan zijn kinderen te misbruiken. Een vrouw die ontdekt heeft dat haar man een maitresse heeft, gaat op zoek naar een minnaar.

5. De smartphone

De wind wervelt in de lange blonde haren van een jonge vrouw die op straat wandelt terwijl ze alleen oog heeft voor haar smartphone. Ze houdt het toestel geklemd tussen haar twee over elkaar gelegde wijsvingers en beroert de toetsen met haar twee duimen. Het scherm tovert een blauwe, gaskleurige gloed op haar gelaat. Als de man haar kruist, ziet hij eerst het spiegelbeeld van de smartphone in haar bruine ogen. Pas daarna, als hij haar is voorbijgegaan en vlug achteruitkijkt, komt het scherm zelf in zijn blikveld: een reeks gezichten van vrouwen en mannen — een man met een getinte huid die de ogen gesloten houdt, een gemaskerde vrouw wier haren opgespeld zijn, een vrouw met naar voren gekamd haar die het hoofd vooroverbuigt, een vrouw met volle lippen en zeer grote oorbellen, een vrouw die haar tong uitsteekt, een jongen met een reflecterende zonnebril waarop het gelaat van een meisje geprojecteerd is, een vrouw die hevig aan een sigaret trekt en de rook inhaleert, een brunette die naar haar smartphone kijkt. Soms klikt ze een hoofd aan om het dan weer snel weg te vegen.

6. De diefstal

Ze dragen identieke witte mouwloze T-shirts en zwarte pantalons. De tepels van hun vrije borsten priemen door de katoenen stof. Hun kapsel is hetzelfde: kortgeschoren donkerblonde stoppels. Gemaquilleerd zijn ze geen van beiden. Het enige verschil is dat bij een van de twee een zilveren pareltje aan een kettinkje op de T-shirt rust. Ergens in een groezelig hok bespiedt een al even onfrisse man de winkelende tweeling. Als hij merkt, zoals hij verwacht had, dat één van de twee een juweel in de broekzak stopt, grijpt hij in. Na luttele seconden heeft het bericht de winkeldetective bereikt. Wanneer de tweeling kort daarop een pashokje verlaat, dragen beiden dezelfde halsketting. Na de interpellatie van de detective geven ze elkaar de schuld van de diefstal. Bewijzen wie van de twee de misdaad gepleegd heeft, zijn er niet. De bewaker heeft niet gezien — ook niet bij het bekijken van de tapes — dat een van de zussen een moedervlekje heeft op haar rechterschouder.

7. Dingen

Ze bindt zich niet zo snel aan nieuwe objecten. Is de band evenwel tot stand gekomen, dan is ze totaal. Onafscheidelijk is ze dan met het ding. Het kan een paar schoenen zijn, een horloge van het merk Casio, een T-shirt of een munt. Op een gegeven moment bedenkt ze dat ze voor elke nieuwe aanwinst iets zou dienen af te stoten. Een dart moet het afleggen tegen een sleutelhanger van de Ram Dam, een aanstekker tegen een dobbelsteen, een horloge tegen een waterpassertje. Een ding dat ze verloren is, laat ze tatoeëren op haar lichaam.

8. Op weg naar het werk

«Hoe komt u aan mijn nummer?» Haar telefoon bungelt op haar borstkas, de luidsprekers zijn in haar oren geplaatst, tussen haar linkerwijsvinger en duim is het microfoontje geklemd dat ze tot bij haar roze gestifte lippen houdt. «Heeft zij u mijn nummer gegeven, ah bon. Ik had haar nochtans gevraagd om dat niet te doen». Tussen haar rechterwijs- en middelvinger klemt ze een sigaret die ze regelmatig naar haar mond brengt. «Bijna in de rue Varin. Kent u die straat?» De vrouw is gehuld in een grijze trainingsbroek en een veel te grote sweater. Onder een unisex rasta muts piepen zilverwitte haren. «Bij SN, maar daar heb ik de brui aan gegeven». Doordat ze volledig in het gesprek opgaat, heeft ze niet in de gaten dat ze met haar witte gym schoenen in een plas loopt. «Een dag niet genoten is een dag niet geleefd». Terwijl ze deze woorden spreekt, grinnikt ze. Haar gelaat is zeer verzorgd opgemaakt. De wenkbrauwlijnen zijn dun en gelijkmatig. De oogschaduw is gelaagd aangebracht; aan de ooghoeken is de kleur het donkerst. De lipcontouren zijn licht getatoeëerd. Haar parfum draagt de naam Love Story. «Ik ga zo aan het werk. Kom gerust langs. Wacht, ik stuur je een foto». Vliegensvlug verwijderd ze de muts en de oortjes. Het microfoontje wappert in de wind. De half opgerookte sigaret katapulteert ze op het trottoir. Dan brengt ze het toestel voor haar gezicht. Ze glimlacht en drukt af. «Wat vind je van me?» «Dank je, heel fijn om dat te horen». «Tot zo dadelijk».

9. De camera

Met haar tegenspeelster heeft ze geen oogcontact. Het is de camera die haar volledige aandacht heeft. Haar haren zijn strak gevlochten zodat haar volledige gezicht, de hals en de tatoeage van een zandloper op haar schouder te allen tijde zichtbaar zijn. In de gepeircete lellen zitten grote, dunne, purperen oorbellen. De mond is licht geopend; haar gave gebit is een beetje zichtbaar. De roze tong rust soms op haar lichtroze gestifte onderlip. De oogleden zijn zwaar gemaquilleerd: uiterst links zijn ze roze, uiterst rechts donkergroen; daartussen zijn tinten van paars, blauw en bruin aangebracht. De lichtgroene pupillen liggen uiterst rechts in de oogkassen zodat links een groot glanzend wit veld oplicht. De pupillen blijven op hun plaats, ook als haar oogleden er kort of lang overheen schuiven of als ze haar hoofd kort heen en weer draait of van beneden naar boven beweegt. Dan zegt ze: «Doe dit alleen als je ervan houdt, doe het anders niet, enkel als je er echt van houdt».

10. De crash

De man die een gescheurde zwarte jeansbroek draagt, heeft niet gemerkt dat de jonge vrouw die net zoals hij naar het scherm van een smartphone tuurt regelrecht op hem toeloopt. Een botsing is onvermijdelijk. Beiden tuimelen over elkaar heen en de iPhone 7 van de vrouw valt op het trottoir. De twee in elkaar gehaakte lichamen raken niet onmiddellijk uit elkaar. Het been van de man ligt krom achter dat van de vrouw die het scherm van haar telefoon snel omdraait. «Heb ik je pijn gedaan?» «Ik jou?» De man van wie de naam — ANIZ — met kleefletters op zijn toestel is aangebracht, krabbelt het eerst recht en steekt zijn hand naar de vrouw uit. Beiden beginnen aarzelend te lachen over het groteske voorval. Niet weinig later delen ze elkaars telefoonnummers en vervolgen ze elk hun weg.

a. Het citaat

«Ideas alone can be works of art; they are in a chain of development that may eventually find some form. All ideas need not be made physical» [Sol LeWitt]

11. De verzameling

Ze heeft drie zonnebrillen (waarvan een reflecterende), 23 paar schoenen, een iPod, een iMac, een iPhone, 623 selfies en een geitenvel. Op een van de selfies draagt ze de bril met de blauwe reflecterende glazen waarop een vrouw met een rasta muts te zien is. Op een andere trekt ze hevig aan een sigaret. Op selfie nr. 381 kijkt ze nieuwsgierig in de camera, die ze ter hoogte van haar kruis houdt. Haar haren wapperen in de wind. Ze draagt een T-shirt met het opschrift 'Brain'.

12. De cam

«Hoe een gezicht er plots geheel anders kan uitzien als het dichterbij komt». Nadat de man de zin heeft getypt, leunt hij achterover en steekt zijn linkerpink argeloos in zijn mond. Dan bekijkt hij de pink waarop hij gesabbeld heeft. Hij brengt de pink opnieuw in de mond en bijt een stukje van de nagel. «Tot even voordien had hij niet gemerkt dat de ogen van de vrouw de vorm hebben van een ovaal, waarin uiterst rechts een deukje zit». De man glimlacht terwijl hij zijn wijsvinger naar zijn rechteroog brengt en het ooglid licht indrukt. Hij schuift de bureaustoel naar achter en staart voor zich uit. «Hij zal voortaan steeds eerst naar het deukje kijken als hij de vrouw ontmoet». De man leidt zijn hand naar zijn kruis. Hij heeft niet gezien dat het stickertje van zijn cam door de maandenlange blootstelling aan de zon op de bureautafel gevallen is.

13. Ogen, monden, neuzen en een oor

Terwijl ze bijna onder de brug loopt, merkt ze een wit houten paneel op. Ze loopt nog even door maar keert dan op haar stappen terug. Aarzelend draait ze de houten plank om en tot haar niet geringe verbazing merkt ze dat zich aan de andere kant een schilderij bevindt. Ze besluit het paneel terug te plaatsen tegen de helling van de brug, ditmaal met het beeld in het zicht. De volgende dag loopt ze opnieuw naar de brug en merkt ze het kunstwerk voor de tweede maal op. Deze keer besluit ze om het mee te nemen. Naast ve- gen van fluogroen, oranje, rood en oker is met zwarte verf een gezicht zonder oren geschilderd. Verder omvat het schilderij een haarbos en een oog; een oog, een neus en een mond; een oog, een neus en een oor; een neus en een oog; een mond; een oog en een handtekening: B.

14. Het model

Ze zit op een betonnen vloer; het ene been — het linker — is volledig gekruist zoals in kleermakerszit; het andere is slechts halvelings opgetrokken zodat er genoeg ruimte is voor beide handen en onderarmen om elkaar te vinden. Ze draagt lange laarsjes, een zwarte jeans, een geruit truitje boven een geel hemd. Haar hoofd is licht gebogen. De haren zijn over haar gezicht gedrapeerd — enkel het neergeslagen linkerooglid is zichtbaar; de lippen zijn op elkaar ge- perst. Tergend lange minuten zit het model in deze houding terwijl ze de doffe klikken van een fotoestel hoort. Dan klinkt het ordewoord dat haar bevrijdt uit de pose. Langzaam strekt ze haar benen. Als ze haar handpalmen op het beton legt, kan op de glimmend zwart gelakte nagel van haar rechterpink het spiegelbeeld van de fotografe worden waargenomen.

15. 24 uur

Als hij 's morgens in de spiegel kijkt, ziet hij een man met bruine ogen die strak voor zich uit staart. 's Middags ziet hij iemand die minzaam glimlacht en een zwarte bril op heeft. 's Avonds zijn zijn haren naar boven gekamd en is de glimlach verstard tot een grimas. 's Nachts slaapt hij naakt, op zijn kousen na.

16. Monitoren

In deze straat hebben de muren ogen. Halve glazen bollen zijn aan gevels geschroefd. Op wie de rue Varin betreedt, wordt toezicht gehouden, evenzeer op wie haar verlaat. De gecapteerde beelden worden naar een controlekamer geseind. Een man die voor tiental- len monitoren zit, houdt een andere man in de gaten die een tekst aan het schrijven is. Verveeld door het monotone getik op het klavier krijgt hij aandacht voor een knalrode Porsche Cayenne met nummerplaat 1-COC-167. Niet de mannelijke bestuurder geniet zijn belangstelling, maar de vrouw die op de achterbank zit — een brunette in een lilakleu- rige plooien jurk. Met een korte druk op de knop van de joystick zoomt hij in op het lichaam van de vrouw. Van het gezicht weg daalt hij af naar haar halsketting waaraan een naam hangt: Nell. Ten slotte houdt hij halt bij de plooien in de jurk. Op het moment dat de vrouw eventjes haar hoofd naar achter beweegt, stelt hij vast dat de jurk veel te klein is en de vrouw nagenoeg elke mogelijkheid tot bewegen ontnemt.

17. De inbreker

Buiten is het 33 graden warm, binnen 28. Een jongeman heeft zich ongevraagd toegang verschaft tot een huis waarin een vrouw zich klaarmaakt om te gaan slapen. Ze staart in de spiegel en drenkt reinigingsproduct op een watje en begint de mascara te verwijderen. Beurtelings houdt ze een oog gesloten terwijl ze het andere ontschminkt. De jongeman merkt ze niet op, ook niet als ze beide ogen openhoudt en eerst met reinigingsmousse haar gezicht masseert en vervolgens met een watje met tonic. Door een kier in een kast slaat de jongeman haar gade, ook als de vrouw zorgvuldig haar tanden poetst. Zijn pupillen zijn gezwollen, zijn hart pompt het bloed steeds sneller door zijn lichaam. Hij voelt dat zijn hoofd licht wordt. Dikke zweetdruppels liggen op zijn voorhoofd die met enige regelmaat via zijn nek en hals in de kraag van zijn T-shirt druppelen. Als de vrouw het licht van de badkamer uitdoet en zich naar de slaapkamer begeeft, besluit de jongeman het huis te verlaten.

18. De server

De machine spuwt onafgebroken beelden van dezelfde vrouw. Op een foto is haar gezicht blauw geschilderd — ze staart onverschrokken naar de lens. Op een andere kijkt ze emotioneel naar het scherm van haar smartphone. Op nog een andere is ze naakt: haar lincerten raken nauwelijks de grond, haar rechterbeen steekt gekromd in de lucht, haar hoofd en schouders rusten op de betonnen vloer. De beeldenvloed is eindeloos. Op een van de foto's is de vrouw aan het schilderen. Een ander beeld is een tentoongestelde foto van de vrouw. Haar naakte rug is vastgelegd, haar hoofd met en zonder mondmasker. Nu eens heeft ze een flacon Elvive Full Fiber vast, dan weer een Dyson DC62 Animalpro. Soms is de vrouw niet het onderwerp. Het gaat om landschappen, dieren, tekeningen, sculpturen, schilderijen en de tattoo's van een ijsvogel. Sommige beelden zijn het resultaat van meticuleuze fotoshoots, andere zijn gemaakt met een wegwerptoestel en de verzameling bestaat verder uit selfies en stills van CCTV-camera's. Op een van de foto's is te zien hoe ze uit een huis naar de achterbank van een Porsche Cayenne rent. Ze draagt gym schoenen en een muts met de kleuren groen, geel en rood.

19. De tattoo

«Ook al is het lichaam naakt en is zoveel mogelijk — indien niet alle — lichaamsbehaaring verwijderd, toch veroudert het beeld ervan sneller dan het lichaam zelf». Hij selecteert een foto van een jonge man met een donkere huid. Het model houdt de ogen gesloten. «Zelfs als de resolutie van het optische apparaat maximaal is, is dit het geval». Hij bekijkt een beeld van een andere man. «Ook al veroudert het beeld sneller dan het lichaam, toch zal dit beeld het lichaam overleven». Op de linkerborst van nog een andere man is een fladderende ijsvogel getatoeëerd. «Wat zal het snelst verouderen? Het beeld van dit lichaam of de tattoo?» Routineus sleept hij de foto naar een machine die alleen naar beelden zoekt. Hij ziet mannen met zwaluwen, haviken en arenden, vrouwen met arenden, parkieten en meeuwen. De huid van een van de getatoeëerde modellen is geolied. Met enige moeite ontwaart de man de hand van een vrouw die een naald in aanslag houdt.

20. Uit

«Wat vinden jullie van mijn nieuwe T-shirt?» Nauwelijks heeft ze de vraag gesteld of ze houdt het kledingstuk voor de camera. Het is een wit truitje waarop de afbeelding van een robot prijkt. Van haar gezicht zijn enkel haar ogen, wenkbrauwen en twee streken golvend bruin haar te zien. Nadat ze het stukje katoen heeft weggegooid, worden haar volledige gezicht en bovenlichaam zichtbaar. Afgezien van een zwart met zilveren noppen bedekt kraagje is ze niet gekleed. Terwijl ze strak in de lens kijkt, steekt ze een sigaret op en inhaleert krachtig. Haast een minuut woekert de rook in haar tenger lichaam. Nu eens verbergt ze haar linkerborst met haar rechterhand, dan weer gaat haar linkerhand naar de andere borst. «'k Ga afnoken, mensen, het was een lange nacht. Morgen ben ik er weer». Ze geeuwt, trekt opnieuw aan haar sigaret en morrelt aan het apparaat. Even valt het geluid weg. «Dank u, jullie waren ook geweldig, dank u». Nog heviger dan zo-even rukt ze aan de laptop en plots zoomt de camera uit. In paniek drukt ze op allerlei toetsen maar de camera capteert nu ongewild de volledige kamer. Op glimmend parket ligt een gelooide geitenhuid. Aan een rek hangen T-shirts, sweaters en jaszjes. Op het nachtkastje ligt een halskettinkje met haar naam — Nell — en ook die van een man — Billy. De verfrommelde robot ligt aan haar voeten. Dan vindt ze eindelijk de afstandsbediening en houdt vertwijfeld een toets ingedrukt. Eerst verschijnt een dunne witte streep die vergezeld gaat van een dof geluid. Dan wordt alles zwart.

Charlotte Beaudry (geboren 1968 in Huy, woont en werkt in Brussel) komt van een jonge generatie hedendaagse kunstenaars die drukt zichzelf door schilderen en tekenen uit. Ze onderzoekt een breed figuratief repertoire dat tegelijkertijd wordt doorkruist door vragen die verband houden met vrouwelijkheid en de representatie ervan, en confronteert de intieme ervaring met maatschappelijke of mediacontexten.

Koen Brams (geboren 1964 in Turnhout, woont en werkt in Luik) studeerde psychologie aan de KU Leuven. Hij is een onafhankelijk onderzoeker en publicist. Hij was van 1991 tot 2000 hoofdredacteur van het kunsttijdschrift *De Witte Raaf* (Brussel) en was de directeur van de Jan van Eyck Academie in Maastricht van 2000 tot 2011. Hij publiceerde *De Encyclopedie van de Fictieve Kunstenaars* (Nijgh & Van Ditmar, 2000) / *Erfundene Kunst. Eine Enzyklopädie fiktiver Künstler von 1605 bis heute* (Eichborn Verlag, 2002) / *The Encyclopedia of Fictional Artists* (JRP Ringier, 2010).

De boek «Scher» stelt een selectie voor van 140 tekeningen gemaakt met zwart Caran d'Ache-potlood op bierviltjes van het merk "Vedett". Deze serie vormt het werk "Scher" van Charlotte Beaudry, tentoongesteld van 29 juni tot 30 juli 2017 in de Yoko Uhoda-galerie in Knokke.

Scher, Les Éditions du Caïd, 2017

Inleiding : Genaro Marcos

Vertaling van het inleiding : Virginie Dupont

Tekst : Koen Brams

Eindredactie van de Nederlandse tekst : Marc Kregting

Vertaling van het Nederlands naar het Frans : Emmanuelle Tardif

Design : Charlotte Beaudry & Pascal Schyns.

Dit boek werd in België gedrukt door Az Print voor de Éditions du Caïd in juni 2017.

© 2017, Charlotte Beaudry, Koen Brams & Genaro Marcos

© 2017, Les Éditions du Caïd

ISBN : 978-2-930754-11-6

Dépôt légal : D/2017/13.295/1